

جامعه، خانواده و نوجوان

تألیف:

دکتر سید ابوالقاسم مهري نژاد
دانشيار و عضو هیأت علمی دانشگاه الزهرا (س)

انتشارات آوای نور

تهران ۱۳۹۶

سرشناسه	: مهري نژاد، سيدابوالقاسم، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پديدآور	: جامعه، خانواده و نوجوان /تاليف سيدابوالقاسم مهري نژاد.
مشخصات نشر	: تهران : آواي نور ، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهري	: ۳۶۸ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۲۷۸-۵
وضعيت فهرست نويسي	: فييپا
موضوع	: بلوغ
موضوع	: Puberty (روان شناسي)
موضوع	: Maturation (Psychology) نوجوانان -- روان شناسي
موضوع	: Adolescent psychology نوجوانان -- سلامتي و بهداشت
موضوع	: Teenagers -- Health and hygiene والدين و نوجوانان
موضوع	: Parent and teenager
رده بندي کنگره	: QP۱۳۹۶۴/۸۴ ج۲/م۹
رده بندي ديويي	: ۶۶۱/۶۱۲
شماره کتابشناسي ملي	: ۴۶۶۰۱۴۴

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

تهران، پلاک
میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری،
۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ - شماره: ۶۶۴۸۰۸۸۲

جامعه، خانواده و نوجوان

تألیف: دکتر سید ابوالقاسم مهری نژاد

ناشر: انتشارات آوای نور

چاپ: اول ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۲۷۸-۵

قیمت ۳۰۰۰۰ تومان

تمامی حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

مقدمه	۱۴
فصل اول: جسمانی	Error! Bookmark not defined.
• بلوغ: یک نگاه کلی	Error! Bookmark not defined.
• سیستم غدد درون‌ریز	Error! Bookmark not defined.
• حلقه پسخوراندی هورمونی	Error! Bookmark not defined.
• بلوغ غده آدرنال	Error! Bookmark not defined.
• موضوعی برای تفکر:	Error! Bookmark not defined.
• چه چیزی باعث شروع بلوغ می‌شود؟	Error! Bookmark not defined.
• هورمون‌ها چگونه بر روی پیدایش بلوغ تأثیر می‌گذارند؟	Error! Bookmark not defined.
• نقش سازماندهی و نقش فعال‌سازی	Error! Bookmark not defined.
• رشد جسمی	Error! Bookmark not defined.
• تغییرات در قد و ابعاد بدن	Error! Bookmark not defined.
• رشد ناگهانی به هنگام بلوغ	Error! Bookmark not defined.
• موضوعی برای تفکر	Error! Bookmark not defined.
• نارضایتی از اندام در بین دختران نوجوان	Error! Bookmark not defined.
• موضوعی برای تفکر	Error! Bookmark not defined.
• بلوغ جنسی	Error! Bookmark not defined.
• بلوغ جنسی در پسران	Error! Bookmark not defined.
• بلوغ جنسی در دختران	Error! Bookmark not defined.
• موضوعی برای تفکر	Error! Bookmark not defined.
• زمان‌بندی و سرعت بلوغ	Error! Bookmark not defined.
• تغییرات در زمان‌بندی و سرعت بلوغ	Error! Bookmark not defined.
• تأثیر ژنتیک و محیط بر زمان‌بندی بلوغ	Error! Bookmark not defined.
• تفاوت‌های فردی در بلوغ	Error! Bookmark not defined.
• تأثیرات خانواده بر زمان‌بندی بلوغ	Error! Bookmark not defined.
• موضوعی برای تفکر	Error! Bookmark not defined.
• تفاوت‌های گروهی در بلوغ	Error! Bookmark not defined.
• روند درازمدت	Error! Bookmark not defined.
• موضوعی برای تفکر	Error! Bookmark not defined.

مرور نکات برجسته **Error! Bookmark not defined.**

• تأثیرات روانی - اجتماعی بلوغ **Error! Bookmark not defined.**

• تأثیر ناگهانی و سریع بلوغ **Error! Bookmark not defined.**

• بلوغ و اعتماد به نفس **Error! Bookmark not defined.**

• بلوغ و بدخلقی‌های دوره نوجوانی **Error! Bookmark not defined.**

• بلوغ و تغییر در الگوی خواب **Error! Bookmark not defined.**

• موضوعی برای تفکر **Error! Bookmark not defined.**

• بلوغ و روابط خانوادگی **Error! Bookmark not defined.**

• بلوغ و رابطه با همسالان **Error! Bookmark not defined.**

• تأثیر تغییرات خاص بلوغ **Error! Bookmark not defined.**

• تأثیر بلوغ زودرس و دیررس **Error! Bookmark not defined.**

• بلوغ زودرس در مقابل بلوغ دیررس در بین پسران **Error! Bookmark not defined.**

• چرا ممکن است چنین چیزی اتفاق بیافتد؟ **Error! Bookmark not defined.**

• بلوغ زودرس در مقابل بلوغ دیررس در دختران ... **Error! Bookmark not defined.**

• موضوعی برای تفکر **Error! Bookmark not defined.**

• نکات برجسته **Error! Bookmark not defined.**

• اختلالات تغذیه‌ای **Error! Bookmark not defined.**

• چاقی مفرط **Error! Bookmark not defined.**

• عوامل مؤثر بر چاقی مفرط **Error! Bookmark not defined.**

• پیشگیری و درمان چاقی مفرط **Error! Bookmark not defined.**

• بی‌اشتهایی و پرخوری **Error! Bookmark not defined.**

• اختلالات تغذیه **Error! Bookmark not defined.**

• نارضایتی از بدن **Error! Bookmark not defined.**

• میزان شیوع، دلایل بی‌اشتهایی و بولیمیا **Error! Bookmark not defined.**

• موضوعی برای تفکر **Error! Bookmark not defined.**

• نکات برجسته **Error! Bookmark not defined.**

• سلامت جسمی و مراقبت‌های سلامتی در نوجوانان **Error! Bookmark not defined.**

• پارادوکس سلامتی نوجوانان **Error! Bookmark not defined.**

• دلایل مرگ و میر در نوجوانان **Error! Bookmark not defined.**

• موضوعی برای تفکر **Error! Bookmark not defined.**

• ارتقاء سلامتی نوجوانان **Error! Bookmark not defined.**

• نکات برجسته **Error! Bookmark not defined.**

فصل دوم: شناختی..... Error! Bookmark not defined.

- فکر کردن در مورد احتمالات..... Error! Bookmark not defined.
- موضوعی برای تفکر..... Error! Bookmark not defined.
- استدلال استقرایی و قیاسی..... Error! Bookmark not defined.
- تفکر فرضی..... Error! Bookmark not defined.
- تفکر انتزاعی..... Error! Bookmark not defined.
- تفکر در مورد تفکر..... Error! Bookmark not defined.
- موضوعی جهت تفکر..... Error! Bookmark not defined.
- خودمحوری در نوجوانان..... Error! Bookmark not defined.
- موضوعی برای تفکر..... Error! Bookmark not defined.
- تفکر به صورت چندبعدی..... Error! Bookmark not defined.
- طعنه و برنامه‌های تلویزیونی مانند پارک جنوبی.. Error! Bookmark not defined.
- نسبیت گرایی در نوجوانان..... Error! Bookmark not defined.
- نکات برجسته..... Error! Bookmark not defined.
- دیدگاه‌های نظری در مورد تفکر نوجوانان..... Error! Bookmark not defined.
- دیدگاه پیاژه‌ای درباره تفکر نوجوانان..... Error! Bookmark not defined.
- نظریه پیاژه درباره رشد شناختی..... Error! Bookmark not defined.
- رشد تفکر عملیات صوری..... Error! Bookmark not defined.
- دیدگاه پردازش اطلاعات درباره تفکر نوجوانان..... Error! Bookmark not defined.
- توجه..... Error! Bookmark not defined.
- حافظه..... Error! Bookmark not defined.
- موضوعی برای فکر کردن..... Error! Bookmark not defined.
- سرعت..... Error! Bookmark not defined.
- سازماندهی..... Error! Bookmark not defined.
- فراشناخت..... Error! Bookmark not defined.
- نکات برجسته..... Error! Bookmark not defined.
- مغز نوجوانان..... Error! Bookmark not defined.
- آیا بین افراد مذکر و مؤنث تفاوت وجود دارد؟..... Error! Bookmark not defined.
- چه چیزی در نوجوانان تغییر می‌کند؟..... Error! Bookmark not defined.
- مغز شما چگونه کار می‌کند؟..... Error! Bookmark not defined.
- تغییرات در ساختار مغز در طول نوجوانی..... Error! Bookmark not defined.
- تغییرات در عملکرد مغز در نوجوانی..... Error! Bookmark not defined.

Error! Bookmark not defined...... موضوعی برای تفکر

Error! Bookmark not defined...... دلایل رفتارهای گوناگون در نوجوانان

Error! Bookmark not defined...... مرور نکات برجسته

Error! Bookmark not defined...... تفاوت‌های فردی در هوش نوجوانان

Error! Bookmark not defined...... اندازه‌گیری IQ

Error! Bookmark not defined...... انواع هوش

Error! Bookmark not defined...... • تئوری سه بعدی استرنبرگ

Error! Bookmark not defined...... تئوری هوش چند گانه گاردنر

Error! Bookmark not defined...... موضوعی برای تفکر

Error! Bookmark not defined...... کارایی تست هوش در نوجوانان

Error! Bookmark not defined...... محو شدن تفاوت‌های جنسیتی

Error! Bookmark not defined...... فرهنگ و هوش

Error! Bookmark not defined...... • دیدگاه ویگوتسکی

Error! Bookmark not defined...... آزمون هوش براساس ملاحظات فرهنگی

Error! Bookmark not defined...... مرور نکات برجسته

Error! Bookmark not defined...... تفکر نوجوانان در محیط

Error! Bookmark not defined...... شناخت اجتماعی در نوجوانان

Error! Bookmark not defined...... کسب نگرش‌های اجتماعی

Error! Bookmark not defined...... تفکر در باره روابط اجتماعی

Error! Bookmark not defined...... هنجارهای اجتماعی

Error! Bookmark not defined...... قوانین، آزادی‌های مدنی و حقوق

Error! Bookmark not defined...... دانایی نوجوانان

Error! Bookmark not defined...... ریسک پذیری نوجوانان

Error! Bookmark not defined...... تئوری تصمیم رفتاری

Error! Bookmark not defined...... موضوعی برای تفکر

Error! Bookmark not defined...... آیا نوجوانان واقعاً فکر می‌کنند روئین تن هستند؟

Error! Bookmark not defined...... تفاوت سنی در ارزش‌ها و اولویت‌ها

Error! Bookmark not defined...... تأثیرات محیطی و عاطفی بر روی ریسک‌پذیری

Error! Bookmark not defined...... کاهش ریسک‌پذیری نوجوانان

Error! Bookmark not defined...... مرور نکات برجسته

Error! Bookmark not defined...... فصل سوم: علم ژنتیک رفتاری

Error! Bookmark not defined...... علم ژنتیک رفتاری و رشد نوجوان

Error! Bookmark not defined. تأثیرات ژنتیکی و محیطی بر رشد نوجوان

Error! Bookmark not defined. چرا خواهر و برادرها اغلب اینگونه با یکدیگر متفاوتند؟

Error! Bookmark not defined. نوجوانان و فرزند خواندگی

Error! Bookmark not defined. فصل چهارم: خانواده

Error! Bookmark not defined. نوجوان و خانواده

Error! Bookmark not defined. •مقدمه

Error! Bookmark not defined. آیا تعارض بین نوجوانان و والدین اجتناب ناپذیر است؟

Error! Bookmark not defined. شکاف نسل‌ها

Error! Bookmark not defined. واقعیت و افسانه

Error! Bookmark not defined. نوجوانان و والدین معمولاً بر سر چه موضوعاتی با هم اختلاف دارند؟

defined.

Error! Bookmark not defined. طغیان مستدل

Error! Bookmark not defined. روابط خانوادگی در دوره نوجوانی

Error! Bookmark not defined. دوره‌ی سازمان دهی مجدد و تغییر:

Error! Bookmark not defined. والدین نوجوان در میانه‌ی زندگی

Error! Bookmark not defined. میانسالی در مواجهه با نوجوانی

Error! Bookmark not defined. دومین وجه بحران شامل مفاهیم زمان و آینده

Error! Bookmark not defined. سلامت روانی والدین

Error! Bookmark not defined. تغییر در کارکردها و نیازهای خانواده

Error! Bookmark not defined. تغییر شکل در روابط خانوادگی

Error! Bookmark not defined. تغییر در توازن قدرت

Error! Bookmark not defined. تخطی از انتظارات

Error! Bookmark not defined. تفاوت‌های جنسیتی در روابط خانوادگی

Error! Bookmark not defined. روابط خانوادگی و رشد نوجوان

Error! Bookmark not defined. اهمیت خانواده در پیشرفت نوجوانان

Error! Bookmark not defined. تأثیرات فشار مالی:

Error! Bookmark not defined. ازدواج مجدد:

Error! Bookmark not defined. مشکلات سازگاری با ازدواج مجدد والدین

Error! Bookmark not defined. تأثیر فقر مزمن

Error! Bookmark not defined. تأثیرات آهسته

Error! Bookmark not defined. تداوم ارتباط و تعارض در طلاق

Error! Bookmark not defined. تأثیر ژنتیک

- تأثیرات دراز مدت طلاق.....**Error! Bookmark not defined.**
- ۱.تأثیرات کوچک طلاق.....**Error! Bookmark not defined.**
- ۲.کیفیت موضوع.....**Error! Bookmark not defined.**
- ۳.سازگاری با طلاق.....**Error! Bookmark not defined.**
- تعارض و استرس.....**Error! Bookmark not defined.**
- فقر.....**Error! Bookmark not defined.**
- ازدواج مجدد.....**Error! Bookmark not defined.**
- طلاق.....**Error! Bookmark not defined.**
- فرزند پروری تک والدی.....**Error! Bookmark not defined.**
- جمع بندی مطالب.....**Error! Bookmark not defined.**
- محققان دو نوع تأثیرات محیطی را شناسایی کرده‌اند.**Error! Bookmark not defined.**
- سبک‌های فرزندپروری و تأثیر آنها بر نوجوان.....**Error! Bookmark not defined.**
- والدین مقتدر (توانا):.....**Error! Bookmark not defined.**
- والدین سلطه‌جو.....**Error! Bookmark not defined.**
- والدین سهل‌گیر.....**Error! Bookmark not defined.**
- والدین بی تفاوت.....**Error! Bookmark not defined.**
- ده اصل مهم برای فرزندپروری بسنده و خوب:.....**Error! Bookmark not defined.**
- چگونه سبک فرزندپروری مقتدرانه سودمند واقع می‌شود؟**Error! Bookmark not defined.**
- تفاوت‌های قومی – نژادی در شیوه‌های فرزندپروری.....**Error! Bookmark not defined.**
- تبیین‌های متعددی برای این یافته ارائه شده‌اند.....**Error! Bookmark not defined.**
- خودمختاری و دلبستگی در خانواده نوجوان.....**Error! Bookmark not defined.**
- روابط نوجوانان با خواهر – برادرها.....**Error! Bookmark not defined.**
- ماهیت روابط خواهر – برادرها در دوره نوجوانی...**Error! Bookmark not defined.**
- شبکه‌هایی از روابط.....**Error! Bookmark not defined.**
- جمع‌بندی مطالب.....**Error! Bookmark not defined.**
- فصل پنجم: همسالان**.....**Error! Bookmark not defined.**
- پیروی از همسالان.....**Error! Bookmark not defined.**
- تفاوت‌های فردی در آسیب‌پذیری از تاثیر همسالان.....**Error! Bookmark not defined.**
- تفاوت‌های قومی و فرهنگی در استقلال مورد انتظار.....**Error! Bookmark not defined.**
- تغییر در احساس خوداتکایی.....**Error! Bookmark not defined.**
- استدلال اخلاقی و رفتار اخلاقی.....**Error! Bookmark not defined.**
- انگیزه‌های برای تفکر.....**Error! Bookmark not defined.**

Error! Bookmark not defined. رفتار موافق اجتماعی و فعالیت داوطلبانه
Error! Bookmark not defined. استدلال مثبت اجتماعی و رفتار مثبت اجتماعی
Error! Bookmark not defined. فعالیت‌های داوطلبانه
Error! Bookmark not defined. تفکر سیاسی در دوره نوجوانی
Error! Bookmark not defined. باورهای مذهبی در طول دوره نوجوانی
Error! Bookmark not defined. الگوهای رشد مذهب
Error! Bookmark not defined. تفاوت‌های فردی در هویت
Error! Bookmark not defined. انگیزه‌های برای تفکر
Error! Bookmark not defined. جمع‌بندی

Error! Bookmark not defined. **فصل ششم: خودمختاری**

Error! Bookmark not defined. خودمختاری
Error! Bookmark not defined. خودمختاری به عنوان یک موضوع دوره نوجوانی
Error! Bookmark not defined. رابطه بلوغ با رشد خودمختاری
Error! Bookmark not defined. رابطه تغییرات شناختی با رشد خودمختاری
Error! Bookmark not defined. رابطه تغییرات شناختی با رشد خود مختاری
Error! Bookmark not defined. موضوعی برای تفکر
Error! Bookmark not defined. رشد خودمختاری هیجانی
Error! Bookmark not defined. رابطه خودمختاری هیجانی با گسلس
Error! Bookmark not defined. • نظریه‌های روانکاوی و جدایی
Error! Bookmark not defined. تحقیقات در زمینه گسلس
Error! Bookmark not defined. رابطه تفرّد با خودمختاری هیجانی
Error! Bookmark not defined. تحقیقات در مورد خودمختاری هیجانی
Error! Bookmark not defined. آرمانی زدایی
Error! Bookmark not defined. موضوعی برای تفکر
Error! Bookmark not defined. اهمیت حفظ روابط
Error! Bookmark not defined. رابطه خودمختاری عاطفی با شیوه‌های فرزندپروری
Error! Bookmark not defined. موضوعی برای تفکر
Error! Bookmark not defined. تفرّد در بستر صمیمیت
Error! Bookmark not defined. رابطه استقلال عاطفی با سبک‌های فرزندپروری
Error! Bookmark not defined. خلاصه
Error! Bookmark not defined. تحول خودمختاری رفتاری
Error! Bookmark not defined. تغییر در توانایی تصمیم‌گیری

Error! Bookmark not defined. ارتقاء توانایی تصمیم‌گیری

Error! Bookmark not defined. تصمیم‌گیری قانونی

Error! Bookmark not defined. چه زمانی نوجوانان می‌توانند به خوبی بزرگسالان تصمیم‌گیری کنند؟

defined.

Error! Bookmark not defined. تغییر در آسیب‌پذیری برای نفوذ

Error! Bookmark not defined. واکنش به فشار همسالان

Error! Bookmark not defined. فصل هفتم: سوء مصرف مواد

Error! Bookmark not defined. سوء مصرف مواد

Error! Bookmark not defined. شیوع مصرف و سوء مصرف مواد

Error! Bookmark not defined. انتخاب مواد

Error! Bookmark not defined. تغییر در مصرف مواد در طول زمان

Error! Bookmark not defined. مواد و مغز نوجوانان

Error! Bookmark not defined. تفاوت‌های قومی (نژادی) در مصرف مواد

Error! Bookmark not defined. آیا مصرف مواد یک توالی خاصی را طی می‌کند؟

Error! Bookmark not defined. علل و پیامدهای مصرف و سوء مصرف مواد

Error! Bookmark not defined. مصرف کنندگان، سوء مصرف کنندگان و امتناع کنندگان ...

defined.

Error! Bookmark not defined. عوامل پیش‌بینی کننده و پیامد سوء مصرف

Error! Bookmark not defined. عوامل خطر ساز برای سوء مصرف مواد و مصرف مواد

Error! Bookmark not defined. پیشگیری و درمان سوء مصرف مواد

Error! Bookmark not defined. اختلال برون‌سازی:

Error! Bookmark not defined. طبقات اختلال‌های مربوط به برون‌سازی:

Error! Bookmark not defined. سطح وخامت رفتار ضد اجتماعی

Error! Bookmark not defined. تغییر در جرم‌های نوجوانان در کودکان در طول زمان

Error! Bookmark not defined. معانی اصطلاحات

Error! Bookmark not defined. نوجوانان به عنوان قربانیان جرم:

Error! Bookmark not defined. علل بروز رفتار ضد اجتماعی

Error! Bookmark not defined. معانی اصطلاحات

Error! Bookmark not defined. معنی اصطلاحات

Error! Bookmark not defined. فصل هشتم: روابط عاطفی

Error! Bookmark not defined. روابط عاطفی و رشد صمیمیت

Error! Bookmark not defined. طبیعت و مفهوم رابطه عاطفی

Error! Bookmark not defined. اثر روابط عاطفی بر رشد نوجوان

Error! Bookmark not defined. • دوستی و رشد روانی اجتماعی

Error! Bookmark not defined. رابطه دوستی و صمیمیت به عنوان یکی از مسائل دوره نوجوانی

defined.

Error! Bookmark not defined. خلاصه

Error! Bookmark not defined. دیدگاه نظری درباره رابطه دوستانه و صمیمی دوران نوجوانی

defined.

Error! Bookmark not defined. نظریه رشد بین فردی سالیوان

Error! Bookmark not defined. مراحل نیازهای بین فردی

Error! Bookmark not defined. نیازهای بین فردی مربوط به دوره‌های مختلف رشد بر اساس نظریه سالیوان

defined.

Error! Bookmark not defined. رشد بین فردی در دوره نوجوانی

Error! Bookmark not defined. دل‌بستگی در دوره نوجوانی

Error! Bookmark not defined. دل‌بستگی در دوران طفولیت

Error! Bookmark not defined. آیا دل‌بستگی کودک چگونگی دوستی دوره نوجوانی را پیش‌بینی می‌کند؟

not defined.

Error! Bookmark not defined. حساسیت طرد

Error! Bookmark not defined. دل‌بستگی در دوره نوجوانی

Error! Bookmark not defined. مصاحبه دل‌بستگی در بزرگسالان

Error! Bookmark not defined. رشد دوستی و روابط صمیمانه در دوره نوجوانی

Error! Bookmark not defined. • تغییر ماهیت دوستی

Error! Bookmark not defined. مراقبت و اهمیت:

Error! Bookmark not defined. حل تضاد و تعارض:

Error! Bookmark not defined. تفاوت‌های جنسیتی در رابطه دوستی:

Error! Bookmark not defined. تغییر در اهداف صمیمیت و رابطه دوستی:

Error! Bookmark not defined. والدین و همسالان، اهداف رابطه دوستی و صمیمی

Error! Bookmark not defined. تفاوت‌های فرهنگی در الگوهای دوستی:

Error! Bookmark not defined. نقش‌های متفاوت والدین و همسالان:

Error! Bookmark not defined. حمایت اجتماعی:

Error! Bookmark not defined. تغییر شناختی و رفتار غریزی نوجوان

Error! Bookmark not defined. نقش‌های اجتماعی و رفتار غریزی نوجوان

Error! Bookmark not defined. چکیده

Error! Bookmark not defined. جوامع کنونی تا چه حد از نظر غریزی آسان گیراند؟

Error! Bookmark not defined.	جامعه‌پذیری غریزی در جوامع محدود.
Error! Bookmark not defined.	جامعه‌پذیری رفتار غریزی در جوامع نیمه محدود.
Error! Bookmark not defined.	جامعه‌پذیری رفتار غریزی در جوامع آسان‌گیر.
Error! Bookmark not defined.	چکیده
Error! Bookmark not defined.	علیت یا همبستگی؟
Error! Bookmark not defined.	اثرات بافت اجتماعی و هورمونی بر فعالیت غریزی.
Error! Bookmark not defined.	تأثیرات هورمونی.
Error! Bookmark not defined.	نقش بافت اجتماعی:
Error! Bookmark not defined.	تأثیرات والدین و همسالان بر فعالیت غریزی.
Error! Bookmark not defined.	ارتباط والد – نوجوان
Error! Bookmark not defined.	فعالیت غریزی و ساخت خانواده.
Error! Bookmark not defined.	تأثیرات افرادی به غیر از والدین.
Error! Bookmark not defined.	Refrence

مقدمه

براساس یک جوک قدیمی، تنها دو موضوع در زندگی وجود دارد که یک نفر می‌تواند در موردشان مطمئن باشد: مرگ و مالیات. ما به این لیست مختصر بلوغ جسمی را نیز می‌توانیم اضافه کنیم. زیرا از بین تمام تغییراتی که در دهه دوم زندگی هر فردی رخ می‌دهد بلوغ جسمی برای تمام افراد اجتناب‌ناپذیر می‌باشد. تمام نوجوانان دچار بحران هویت نمی‌شوند و یا نسبت به پدر و مادرشان سرکش نمی‌شوند و یا همه آنها به طور دیوانه‌وار عاشق نمی‌شوند اما تمام آنها بدون استثنا از یک حالت گذر بیولوژیکی که همراه با بلوغ و اکتساب قابلیت تولید مثل می‌باشد، عبور می‌کنند.

به هر حال، بلوغ به شدت تحت تأثیر محیط پیرامون فرد است. تغییرات جسمانی از عوامل محیطی تأثیر می‌پذیرد و زمان‌بندی و سرعت رشد و بلوغ ممکن است در بین مناطق مختلف دنیا، طبقات مختلف اجتماعی، اقتصادی، نژادهای مختلف و دوران‌های تاریخی مختلف متفاوت باشد. امروزه در آمریکای شمالی دختران به طور متوسط در سن ۱۲ سال و ۶ ماه دچار اولین زمان قاعدگی می‌گردند. اما در بین دختران گینه‌ای اولین قاعدگی قبل از سن ۱۸ سالگی اتفاق نمی‌افتد.

تصور کنید که این ۵ سال اختلاف چگونه می‌تواند بر روی طبیعت بلوغ تأثیر بگذارد. تصور کنید که اگر بلوغ جنسی تا قبل از فارغ‌التحصیلی اتفاق نیافتد، دبیرستان چقدر می‌تواند متفاوت باشد.

رشد جنسی و جسمی نگرش نوجوانان را نسبت به خودشان و نحوه رفتار و نگرش دیگران را نسبت به آنها تا حد زیادی تحت تأثیر قرار می‌دهد.

علاوه بر این که محیط اجتماعی تأثیر بسیار زیادی بر روی بلوغ و مراحل روانی-اجتماعی آن می‌گذارد، همان طور که در این کتاب خواهید دید بر روی زمان‌بندی آن نیز تأثیرگذار می‌باشد (یعنی بلوغ زودرس یا دیررس باشد). در برخی از جوامع بلوغ با خود

آغاز یک سری مناسک پیچیده و اجتماعی را به همراه می‌آورد که گذر از نوجوانی به بزرگسالی را پررنگ‌تر می‌نماید. اما در جوامع دیگر ممکن است گذر از کودکی به بزرگسالی با حالت‌های ظریف‌تری صورت می‌پذیرد. به عنوان مثال هنگامی که پدر و مادر می‌فهمند که پسرشان نیاز به اصلاح صورت دارد، می‌گویند: «پسر کوچک ما مرد شده است» یا وقتی که می‌فهمند که دخترشان برای بار اول قاعده شده است می‌گویند «دختر کوچک ما بزرگ شده است».

بلوغ زودرس یا دیررس براساس این که در یک گروه موردنظر و در یک دوره خاص چه چیزی مورد تحسین و چه چیزی مورد تقبیح واقع شود، ممکن است باعث خوشحالی و یا نگرانی شود. ممکن است یک دانش‌آموز سال چهارم دبستان که سینه‌هایش شروع به رشد کرده باشند، خجالت‌زده باشد و یک دانش‌آموز سال نهم که هنوز سینه‌هایش رشد نکرده‌اند به همان میزان خجالتی گردد.

در مجموع حتی عمومی‌ترین جنبه نوجوانی به ندرت تأثیرات یکسانی بر روی نوجوان می‌گذارد. در این کتاب ما این موضوع را مورد بررسی قرار می‌دهیم که چگونه محیطی که نوجوان در آن در حال رشد است حتی بر روی چیزی مانند بلوغ تأثیر می‌گذارد. بخش عمده پژوهش‌های مربوط به مسائل نوجوانان که در این کتاب به آن‌ها استفاده شده است مربوط به جوامع غربی است. علت این اتفاق از این سو فقدان پژوهش‌های مربوط به نوجوانان غربی است که در این وضعیت خواننده را از فرهنگ تباه‌کننده خانواده و انسانیت کشورهای غربی پر زرق و برق آگاه می‌سازد.

دکتر سیدابوالقاسم مهری‌نژاد

روانشناس و عضو هیأت علمی دانشگاه الزهرا

